

5x South Dakota

Het Wilde Westen

South Dakota wordt bejubeld vanwege Mount Rushmore, maar er is meer. Op zoek naar het oorspronkelijke Amerika belandden we via glooiende prairies, Pine Ridge Indianenreservaat en goudmijnstad Deadwood tussen de cowboys en cowgirls. JFK's aanraders in het Wilde Westen.

TEKST TEKST ILLONKA BRANDS FOTOGRAFIE ILLONKA BRANDS EN SOUTH DAKOTA TOURISM

‘Vanuit je klapstoel op de hoge heuvels zie je de kolossale bizens gehuld in stofwolken’

1. Bizensafari

Bij zonsopkomst in een glimmende pick-uptruck door Custer State Park toeren op weg naar de 51ste editie van de Buffalo Roundup, dat wil je. Het bij elkaar drijven van de 1.200 bizens, de grootste bizonkudde van het land, duurt een paar weken. En tijdens de Roundup-dag worden ze door cowboys te paard met knallende zweepen en veel gejoel en gefluit in een paar uur soepeltjes langs 30.000 toeschouwers gedreven. Vanuit je klapstoel op de hoge heuvels zie je de kolossale bizens gehuld in stofwolken in de richting van de omheining denderen, waar ze worden gevaccineerd. De kalveren worden gebrandmerkt en sommige bizens worden verkocht.

Per ongeluk parkeren we op het VIP terrein; een verzameling SUVs, trai-

lers met paarden, eco wc's en een grote witte tent in de middle of nowhere. En zo staan we ineens tussen 100 indrukwekkend uitgedoste cowboys en cowgirls: de vrijwilligers die dit jaar zijn ingeloot om deel te nemen aan de roundup. Bij de stallen geeft cowboy Chad een briefing over de logistiek. Stetson-hoed, dikke snor, leren beenbeschermers, slecht zittende Wrangler-spijkerbroek, pistolen in de holsters, afgetrapte leren laarzen met sporen. Meer cowboy dan dit wordt het niet.

Als de paarden zijn opgezadeld galoppeert de hele club de heuvels in. Samen met een CBS News filmploeg zitten we achterin de laadbak van een van de pick-uptrucks die achter het gevolg aanhobbelen. En zo gaat het

een paar uur lang, met de camera's in de aanslag, op deze unieke bizensafari. En dan te bedenken dat er ooit meer dan 30 miljoen Amerikaanse bizens waren die, nadat ze in 1800 massaal door pioniers werden afgeslacht vanwege hun huid, begin 1900 met uitsterven werden bedreigd. Op dit moment leven er weer zo'n 400.000 exemplaren in Noord-Amerika. De kruidige geur van door bizens vertrapte witte salie, de stoere trucks die over de heuvels denderen, de rode stofwolken, de zwetende paarden en ongepolijste ruiters vol adrenaline – hier de hele dag bivakkeren is een aanrader van jewelste. Oh ja, logeren in Custer State Park is super in Creekside Lodge, Sylvan Lake Lodge of State Game Lodge.

2. Deadwood

Ook niet te missen, als je in Rapid City bent geland, is een dagje Deadwood. Doe jezelf een lol en bereid je voor met een bingewatch-sessie *Deadwood*; de Netflix-topserie over het dagelijkse leven in dit legendarische goudmijnstadje eind 1800. Dat bestond grofweg uit een modderige straat met aan weerskanten saloons slash hotels slash bordelen, een gevangenis, een bonte verzameling straalbezopen en immer vloekende gelukszoekers en historische shootouts van revolverhelden als Wild Bill Hickok. En een kerkhof. Eigenlijk is er helemaal niet zo veel veranderd. Een avondje stappen tussen de locals en party people uit naburige staten in de authentieke Saloon no. 10, de saloon der saloons, is een must. Met alle oude foto's en opgezette dieren aan de muur heeft het veel weg van een Western museum, maar de stoere bar, live muziek en pokertafels maken het helemaal van nu. Of je probeert je geluk uit in een van de casino's. Ook een must-do: couleure locale opsnuiven tijdens een concert van een country rockband als Big & Rich in Deadwood Mountain Grand. Ook als je niet van country houdt. Bij Deadwood Guns maak je tussen het wapenarsenaal bizarre selfies voor het thuisfront.

3. Crazy Horse Memorial

Op ongeveer een uurtje rijden van Rapid City kun je Mount Rushmore National Memorial, de monumentale rotssculptuur van vier Amerikaanse presidenten, van je bucketlist afvinken. Bij zonsopkomst is het nog rustig en maak je de mooiste foto's. Even verderop in de Black Hills is het Indiaanse antwoord op Mount Rushmore, het Crazy Horse Memorial, enorm indrukwekkend. Aan dit immense bergsculptuur van Lakotakrijger Crazy Horse wordt al sinds 1948, op verzoek van opperhoofd Henry Standing Bear, gewerkt door de Pools-Amerikaanse beeldhouwer Korczak Ziolkowski (1908-1982) en zijn gezin. En, als het eenmaal af is, zou dit het grootste beeldhouwwerk ter wereld zijn. Na de dood van Korczak zette zijn vrouw Ruth (1926-2014) het werk voort met een aantal van haar tien kinderen. Bij het drukbezochte Crazy Horse bezoekerscentrum en museum krijgen we een lift van een kleinzoon van Korczak de stoffige berg op. Eenmaal onder de blauwe hemel, oog in oog met de glinsterende granieten kop van Chief Crazy Horse, voelen we ons klein, heel klein.

Ondertussen hebben we in de New York Times een aantal artikelen gelezen over de Pipeline Protests; demonstraties van Native Americans in North Dakota tegen de aanleg van een oliepijplijn, die daar dwars door Standing Rock Sioux

reservaat gepland is, naar Texas. De Sioux indianen vrezen dat deze pijplijn hun water, heilige grond en graven zal aantasten. Heel eerlijk, wij hadden geen idee dat het getouwtrek om land en glinsterende grondstoffen in de States nog steeds zo actueel is. Daarom bezoeken we ook het Pine Ridge Indianenreservaat. In het bezoekerscentrum kom je meer te weten over het verleden en heden van de oorspronkelijke bewoners van dit land. Oftewel, de 60.000 Lakota Sioux Indianen in South Dakota anno 2016. Denk: verwickelingen in de 17e en 18e eeuw met de blanke handelaars, pelsjagers en het Amerikaanse leger. Hoe de Lakota indianen en hun opperhoofd Red Cloud, in 1876, uiteindelijk ondergebracht werden in het Pine Ridge reservaat. En hoe een aantal jaren later, bij het huidige Wounded Knee Memorial, ruim 300 Lakota's werden afgeslacht door het leger. Gebeurtenissen die tot op de dag van vandaag hun sporen hebben nagelaten bij de Lakota gemeenschap in dit gebied. Je snapt, geen vrolijke materie maar wel een aanrader om een vollediger beeld van deze authentieke staat in het hart van Amerika te krijgen.

Heel eerlijk, stiekem hoopten we in Pine Ridge op een decor van romantische tipi's gemaakt van bizonhuiden. En kleurrijke Lakota's versierd met kralenkettingen en spannende mocassins aan hun

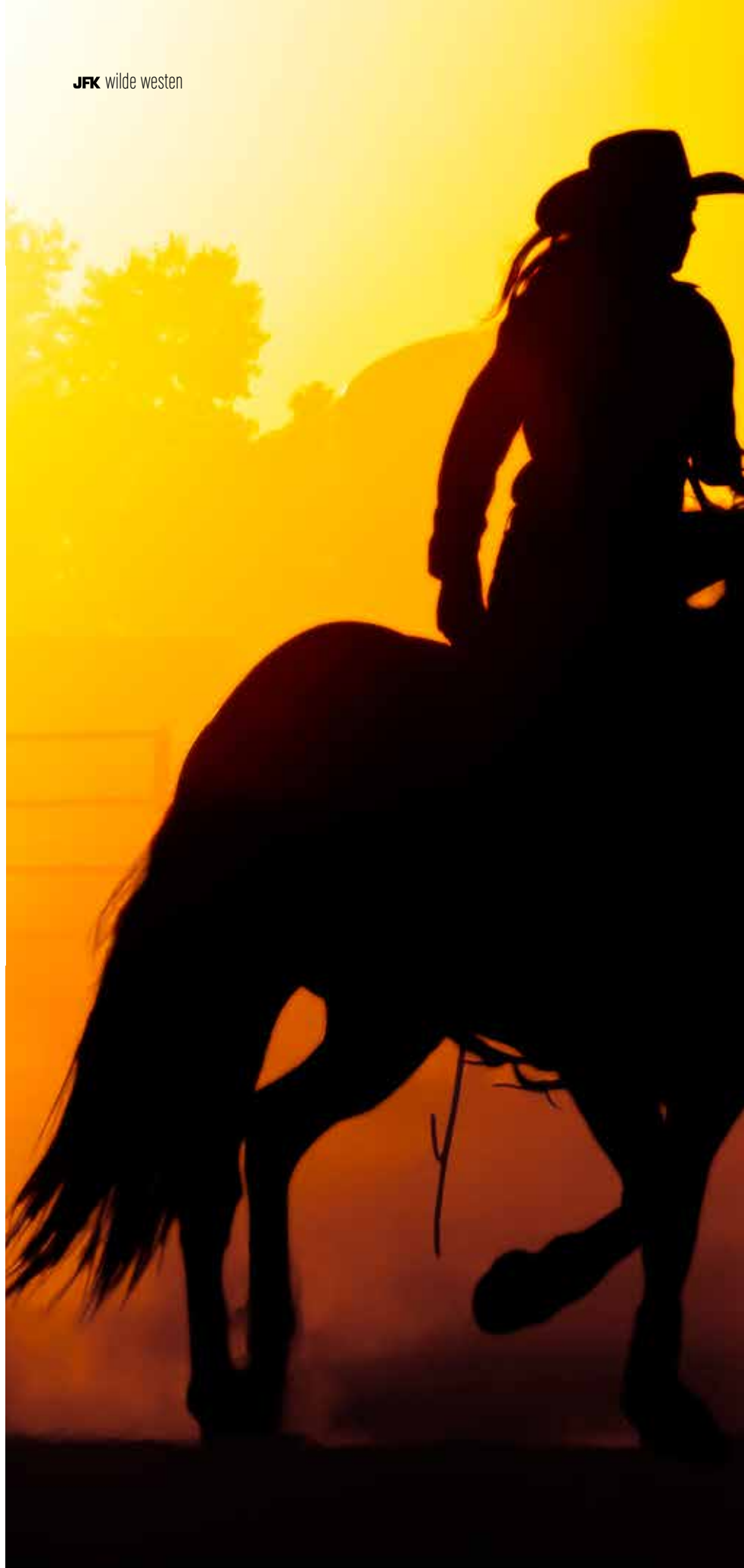
'Never forget your dreams'

Korczak Ziolkowski

voeten, die op paarden tussen de bizonkuddes door galopperen. Maar dat beeld maakt snel plaats voor vervallen trailers in het troosteloze prairielandschap en deprimerende statistieken over armoede, werkeloosheid, drank en drugs. Een indiaan met droeve ogen, kort haar, een slecht gebit en kapotte kleding, probeert ons een dreamcatcher te verkopen. Lunchen bij Bette's Kitchen, een van de weinige plekken in het reservaat waar je iets kunt eten, is niet veel opbeurender. Geen feest, die blauwe frituurwalm van de grilled chicken in Bette's huiskamer slash open keuken waar een paar zwaarlijvige mannen hun ellende weg lijken te eten. De wind steekt op en de lucht be trekt. Op de heuvelrug in de verte zie ik een trotse Lakota krijger in vol ornaat over de prairie turen.

4. Outdoor lifestyle

Als je van het buitenleven houdt, is South Dakota echt iets voor jou. Zeker in het voorjaar of het najaar, als de temperatuur aangenaam is. Wat denk je van: vanuit Rapid City op een Harley (van Black Hills Harley-Davidson) over de highways van de dichtbeboste Black Hills toeren naar Sturgis, het epicentrum voor motorfanaten? Vliegvisserij op forel of walleye in snelstromende rivieren? Wildlife spotten in de wildernis of leren jagen met pijl en boog? De zon op zien komen tijdens een spannende hike in de maanlandschapachtige zandsteen rotsformaties van Badlands National Park? Of logeren in een houten blokhut op het erf van een rancher (High Country Guest Ranch bij Hill City is cool) en eindeloze paardijritten maken door het naaldwoud? Aan het eind van elke dag hang je met je vrienden warm ingepakt rond het kampvuur met een paar lappen vlees op de BBQ en de whiskyfles binnen handbereik. De sterrenhemel is immens. In de verte hoor je de coyotes. Man o man... dat langzame leventje. Die rafelrandjes. Geen flauwekul. Hier wil je maanden blijven.

‘Met je vrienden
warm ingepakt rond
het kampvuur met
een paar lappen
vlees op de BBQ
whiskyfles binnen
handbereik’

5. Op de bucketlist

Er staan nog veel meer activiteiten op onze verlanglijst. Zoals bij Wall Drug Store, in het plaatsje Wall, massaal hoeden, handschoenen en laarzen inslaan. De allermooiste Native American kunst kopen bij Prairie Edge Trading Co. & Galleries in Rapid City. Een rondje Mount Rushmore Rodeo. De beroemde Mickelson trail hiken. Lokale wijntjes schlempen bij de makers als Naked Winery of Prairie Berry in Hill City. 's Zomers de gigazonnebloemenvelden spotten langs de highways. 's Winters skiën en op een snowmobile rondscheuren bij Deer Mountain en Terry Peak, in de Black Hills rondom Lead en Deadwood. Maar ook, een boottocht over de Missouri rivier, die de staat van Noord naar Zuid in tweeën splitst. Naar een kleurrijke pow-wow in Sioux Falls, met zo'n 200.000 inwoners de grootste stad in South Dakota. ✳

MEER WETEN? CHECK TRAVELSOUTHDAKOTA.COM.